SKLEP KOMISIJE

z dne 25. julija 2012

o državni pomoči št. SA.33114 (2012/C) (ex 2011/NN) – Poljska Domnevna pomoč ladjedelnici Crist

(notificirano pod dokumentarno številko C(2012) 5057)

(Besedilo v poljskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2013/9/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti prvega pododstavka člena 108(2) PDEU,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenima določbama [1],

ob upoštevanju naslednjega:

I. **POSTOPEK**

(1) Komisija je 6. novembra 2008 sprejela dve odločbi o vračilu pomoči [2] v zvezi z nezakonito državno pomočjo ladjedelnicama Gdynia in Szczecin (v nadaljnjem besedilu: ladjedelnica Gdynia oziroma ladjedelnica Szczecin). Ta pomoč je dopuščala poseben postopek prodaje, kar pomeni, da so imeli poljski organi možnost prodaje premoženja ladjedelnic v več delih prek odprtih, preglednih, brezpogojnih in nediskriminacijskih javnih razpisov.

(2) Komisija je med spremljanjem postopka vračila pomoči zahtevala pojasnila o navedenih razpisnih postopkih. Komisija je po tiskovnih poročilih, da naj bi Industrijska razvojna agencija (v nadaljnjem besedilu: IRA), ki je v državni lasti, septembra 2010 odobrila posojilo (v nadaljnjem besedilu: ukrep) podjetju Crist S.A. (v nadaljnjem besedilu: Crist ali podjetje) za nakup določenega premoženja ladjedelnice Gdynia, na sestanku s poljskimi organi 22. oktobra 2010 zahtevala pojasnila v zvezi s tem. Poljski organi so pojasnili svoje stališče in se zavezali, da bodo predložili vse potrebne informacije in dodatne dokumente v zvezi s transakcijo. Informacije so bile predložene 25. novembra 2010 in 5. decembra 2011.

(3) Komisija se je s poljskimi organi sestala 6. decembra 2011.

(4) Po številnih izmenjavah dopisov med podpredsednikom Almunio in poljskim ministrom za finance Gradom je slednji z dopisom z dne 25. oktobra 2011 obvestil Komisijo, da se zaključek postopka likvidacije za ladjedelnico Gdynia in ladjedelnico Szczecin načrtuje za konec leta 2011.

(5) Komisija je z dopisom z dne 25. januarja 2012 obvestila Poljsko o svoji odločitvi, da začne postopek na podlagi člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) v zvezi z zadevnim ukrepom (v nadaljnjem besedilu: odločitev o začetku postopka).

(6) Odločitev o začetku postopka je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* [3]. Komisija je pozvala zainteresirane strani, naj predložijo svoje pripombe glede ukrepa.

(7) Poljska je svoje pripombe predložila 27. februarja 2012. Prejete niso bile nobene pripombe tretjih oseb. Poljska je nadaljnje informacije zagotovila 4. in 5. junija 2012.

II. **DEJANSKO STANJE**

1. **Opis upravičenca**

(8) Po navedbah poljskih organov sta podjetje Crist, ki je podjetje v zasebni lasti s sedežem v Gdansku, leta 1990 ustanovila dva sedanja delničarja. Podjetje ima 150 zaposlenih in približno 500 samozaposlenih izvajalcev, ki podjetju nudijo storitve. Glavna področja dejavnosti podjetja Crist so ladjedelništvo, popravljanje ladij in hidrotehnične inštalacije. Podjetje se je v obdobju 2004–2008 letno ukvarjalo s približno 20 ladjami

[1] UL C 129, 4.5.2012, str. 9.

[2] Odločba Komisije z dne 6. novembra 2008 o državni pomoči C 19/05 (ex N 203/05) Poljske za Stocznia Szczecińska, UL L 5, 8.1.2010, str. 1, in Odločba Komisije z dne 6. novembra 2008 o državni pomoči C 17/05 (ex N 194/05 in PL 34/04) Poljske za Stocznia Gdynia, UL L 33, 4.2.2010, str. 1.

[3] Glej opombo 1.

in drugimi konstrukcijami. Stranke podjetja so predvsem lastniki ladij iz Evrope (Nemčije, Nizozemske, Skandinavije in Poljske).

(9) Po navedbah poljskih organov je podjetje dejavno predvsem v naslednjih treh tržnih segmentih:

— trg hidroinženirskega gradbeništva: jeklene konstrukcije, ki se uporabljajo kot splavnice, jezovi in kesoni, ter druge jeklene konstrukcije za gradnjo morskih nabrežij in pristaniških pomolov,

— trg obnovljivih virov energije: ureditve in/ali elementi v zvezi z gradnjo vetrnih elektrarn na morju,

— eksteritorialni trg: inštalacije za pregledovanje, raziskovanje in obdelovanje, ki delujejo na morju ter se uporabljajo kot podpora za vrtalne ploščadi in gradbene module jeklenih vrtalnih ploščadi.

(10) Struktura prihodkov podjetja Crist po tržnih segmentih je prikazana v tabeli 1. Poljski organi so obvestili Komisijo, da je ta struktura prihodkov posledica izvajanja poslovnega načrta, v skladu s katerim je cilj dejavnosti preusmeritev iz tradicionalnega ladjedelništva v pomorski sektor obnovljivih virov energije in hidroinženirstva.

Tabela 1

Struktura prihodkov podjetja Crist po segmentih

Kategorija prihodkov	2009	2010 [1]	2011
Hidroinženirstvo	[17-23] (*) %	[4-6] %	[3-5] %
Obnovljivi viri energije	[23-28] %	[75-80] %	[67-74] %
Dejavnosti na morju	[21-26] %	[6-8] %	[6-8] %
Drugo (ladjedelništvo)	[29-34] %	[9-12] %	[17-20] %

[1] Komisija ugotavlja, da vsota vrednosti, ki jih je predložila Poljska, v stolpcu za leto 2010 ni enaka 100. Komisija meni, da je to manjše odstopanje posledica zaokroževanja vrednosti na dve decimalni mesti.
(*) Zaupne informacije

(11) Po navedbah poljskih organov je podjetje Crist v obdobju 2002–2009 povečalo svoje prihodke za desetkrat, pri čemer so leta 2009 prihodki znašali 383 milijonov PLN (95,75 milijona EUR [4]). Prihodki so se leta 2010 zmanjšali na 236 milijonov PLN (59 milijonov EUR), vendar so se leta 2011 povečali na 630 milijonov PLN (157,5 milijona EUR). Glavni finančni izidi podjetja Crist v obdobju 2007–2009, tj. pred odobritvijo posojila IRA, in obdobju 2010–2011, tj. po odobritvi posojila, so povzeti v tabeli 2.

Tabela 2

Glavni finančni izidi podjetja Crist v obdobju 2007–2011 (v milijonih PLN)

	2007	2008	2009	2010	2011
Prihodki od prodaje	323,41	361,06	383,77	236,48	630,29
Dobiček od prodaje	19,10	20,80	27,10	5,5	53,1
Dobiček iz poslovanja	20,80	19,50	25,80	15,37	49,33
Čisti dobiček	22,20	20,10	15,50	12,62	31,66
Amortizacija	2,40	3,30	4,20	5,58	10,75
Finančni presežek	24,60	23,40	19,70	18,20	42,41

(12) Po navedbah poljskih organov je imelo podjetje leta 2011 kredite in omejitve izpostavljenosti v višini približno […]* milijonov PLN ([…] milijonov EUR), vključno s posojilom IRA (glej oddelek 3 „Opis ukrepa“) in različnimi oblikami finančne pomoči, ki so jo odobrile štiri zasebne banke. Podjetje trenutno izvaja 10 pogodb v skupni vrednosti približno […] milijonov PLN ([…] milijonov EUR) in se pogaja o nadaljnjih pogodbah v skupni vrednosti približno […] milijonov PLN ([…] milijonov EUR).

2. **Opis programa**

(13) Podjetje Crist je 27. maja 2010 zaprosilo za posojilo IRA (glej oddelek 3 „Opis ukrepa“) po „Programu pomoči IRA za pobude za spodbujanje poljskega gospodarstva“ (v nadaljnjem besedilu: program) in programske podkategorije „Pomoč za podjetja v najbolj ranljivih regijah, ki jih je prizadela gospodarska kriza“.

(14) Podjetja, ki so upravičena do programa, so srednja in velika podjetja, ki izvajajo projekte, katerih cilj je spodbujati povpraševanje v poljskem gospodarstvu, ter so dejavna v najbolj ranljivih okrožjih, ki so jih prizadele gospodarska kriza ali hude poplave. Takšna okrožja so v programu jasno opredeljena. Okrožje Gdansk je eno od ranljivih okrožij, kot so opredeljena v programu, medtem ko to ne velja za okrožje Gdynia.

[4] Vrednosti v EUR v tem sklepu so le okvirni približki z izjemo vrednosti […] milijonov EUR, ki predstavlja vrednost pogodbe med podjetjema Beluga Hochtief Offshore in Crist ter je izražena v EUR. Vse vrednosti v PLN so pretvorjene v EUR na podlagi menjalnega tečaja 1 EUR = 4 PLN.

(15) IRA v skladu s programom sodeluje v projektih in prizadevanjih za spodbujanje gospodarskega povpraševanja in gospodarskega razvoja. IRA bi morala imeti koristi od primernega donosa, kar pomeni, da bi moralo sodelovanje potekati pod tržnimi pogoji. Največja intenzivnost financiranja, ki ga zagotavlja IRA, ne sme presegati 80 % neto vrednosti načrtovane naložbe.

(16) Po mnenju poljskih organov IRA ne bi smela podpirati projektov, ki bi lahko vsebovali elemente državne pomoči, z izjemo projektov, povezanih z nacionalno varnostjo in obrambo v skladu s členom 346 PDEU ([5]).

(17) Program je del komercialnih dejavnosti IRA, katerih cilj je ustvarjanje dobička, in po navedbah poljskih organov uporablja standarde, ki veljajo na trgu komercialnih finančnih storitev za podjetja. Kot je pojasnila Poljska, takšna dejavnost ni povezana z odobritvijo državne pomoči IRA za velika podjetja v težavah.

3. **Opis ukrepa**

(18) Ukrep v preiskavi je posojilo v višini 150 milijonov PLN (33,4 milijona EUR), ki ga je IRA 14. septembra 2010 odobrila podjetju Crist (v nadaljnjem besedilu: posojilo IRA) za nakup dela premoženja, vključno s suhim dokom, tj. območjem 2 ladjedelnice Crist. Po navedbah poljskih organov je posojilo v času odobritve predstavljalo manj kot […] % skupnega zneska kreditov in omejitev izpostavljenosti podjetja.

(19) Po programu bi morala biti obrestna mera za posojilo IRA enaka izhodiščni obrestni meri, ki se uporablja, povečani za neto obrestno maržo v višini 0,9–4 % letno (v nadaljnjem besedilu: obrestna marža) v skladu s tveganjem financiranja in kakovostjo zavarovanja, ki ga zagotavlja upravičenec, kot je predstavljeno v tabeli 3.

Tabela 3

Obrestna marža, ki se uporablja za ukrep v skladu s programom

Finančno tveganje	Zelo dobro zavarovanje	Zmerno zavarovanje	Slabo zavarovanje
Nizko	0,9 %	1,0–1,4 %	1,5–1,8 %
Zmerno	1,0–1,4 %	1,5–1,8 %	1,9 %–3,3 %
Visoko	1,5–1,8 %	1,9 %–3,3 %	3,4 %–4,0 %

(20) Obrestna marža, določena za posojilo IRA podjetju Crist, je bila 1,8 %. Skupna obrestna mera posojila, ki ga je prejelo podjetje Crist, je znašala 6,81 % ([6]). Obrestna mera je bila izračunana kot vsota izhodiščne obrestne mere, sestavljene iz 3-mesečne obrestne mere WIBOR ([7]) (kar ustreza 3,81 % v času odobritve posojila) in 1,2 %, ter obrestne marže v višini 1,8 %. IRA je določila obrestno maržo 1,8 %, saj sta bila finančno tveganje te transakcije in zavarovanje ocenjena kot zmerna, za kar bi morala, kot je prikazano v tabeli 3, veljati razlika med 1,5 % in 1,8 %. Posojilo IRA bo zapadlo 31. decembra 2015, kar pomeni, da traja približno 5 let in 3 mesece, saj je bil ukrep odobren 14. septembra 2010.

(21) Zavarovanje posojila IRA je sestavljeno iz:

— registrirane zastavne pravice na 100 % delnic podjetja Crist,

— hipoteke na nepremičnino (del območja 2 ladjedelnice),

— registrirane zastavne pravice na številnih premičninah, ki so del območja 2 ladjedelnice,

— neizpolnjenega računa, ki ga je podpisalo podjetje Crist,

— izjave podjetja Crist o prostovoljni privolitvi v izvrševanje ter

— izjav vseh delničarjev podjetja Crist o njihovi prostovoljni privolitvi v izvrševanje.

(22) Zavarovanje mora po programu ustrezati vsaj 150 % financiranja, ki ga zagotovi IRA.

(23) Tretji razpisni krog za prodajo premoženja ladjedelnice Gdynia je potekal 15. septembra 2010. Po navedbah v tisku je podjetje Crist zaradi financiranja, ki ga je prejelo od agencije IRA, lahko oddalo boljšo ponudbo kot drugi tekmec, tj. podjetje Patia (podjetje, ki je registrirano na Cipru in povezano z ukrajinskim podjetjem ISD, tj. lastnikom ladjedelnice Gdansk). Podjetje Crist je ponudilo 175 milijonov PLN (43,75 milijona EUR) za nakup razpisanega dela premoženja (v nadaljnjem besedilu: suhi dok). Najnižja cena suhega doka je bila določena v višini 96,7 milijona PLN (24,17 milijona EUR).

III. **RAZLOGI ZA ZAČETEK FORMALNEGA POSTOPKA PREISKAVE**

(24) Komisija je v odločitvi o začetku postopka izrazila svoje dvome glede tega, ali bi podjetje Crist lahko pridobilo

([5]) V tem členu je določeno: „Določbe Pogodb ne izključujejo uporabe naslednjih pravil: […] b) vsaka država članica lahko […] sprejme ukrepe, za katere meni, da so potrebni za zaščito bistvenih interesov njene varnosti […].“

([6]) V dopisu z dne 25. novembra 2010 je Poljska napačno obvestila Komisijo, da je obrestna mera določena na enaki višini kot izhodiščna obrestna mera, sestavljena iz 6-mesečne obrestne mere WIBOR (namesto 3-mesečne obrestne mere WIBOR), in da je skupna obrestna mera posojila, ki ga je prejelo podjetje Crist, znašala 7,02 % (namesto 6,81 %). Poljska je popravila navedene informacije z dopisom z dne 27. februarja 2012.

([7]) Referenčna obrestna mera WIBOR.

potrebno financiranje pod podobnimi pogoji na trgu na podlagi informacij, ki so bile na voljo IRA ob odobritvi posojila.

(25) Po podatkih iz predhodne analize ukrepa na podlagi informacij, ki so bile na voljo Komisiji, je podjetje Crist zaradi posojila IRA iz državnih sredstev morda pridobilo prednost. Komisija je izrazila svojo zaskrbljenost glede: (i) obrestne mere odobrenega kredita, (ii) zavarovanja, ki ga je sprejela IRA, (iii) referenčnega merila, ki ga je uporabila IRA, (iv) poslovnega načrta, ki ga je predložilo podjetje Crist, in (v) morebitne prednostne obravnave podjetja Crist s strani agencije IRA.

(26) V zvezi z obrestno mero Komisija ni mogla oceniti, ali je obrestna mera posojila IRA (ki naj bi v času odločitve o začetku postopka znašala 7,02 %) v skladu z načelom vlagatelja pod tržnimi pogoji, saj poljski organi niso zagotovili dokazov o bonitetni oceni podjetja in stopnji zavarovanja.

(27) V zvezi z zavarovanjem Komisija ni prejela pogodbe med agencijo IRA in podjetjem Crist o posojilu IRA ter strokovnih ocen delnic podjetja Crist in suhega doka, ki so bili zastavljeni kot zavarovanje za posojilo. Zato je Komisija menila, da Poljska na prvi pogled ni dokazala, da so bile strokovne ocene opravljene na konservativen način in da bi zasebni vlagatelj sprejel takšno zavarovanje.

(28) V zvezi z referenčnim merilom je Komisija dvomila, da bi bilo posojilo banke […] mogoče uporabiti kot referenčno merilo za oceno, ali je posojilo IRA v skladu z načelom zasebnega vlagatelja v tržno gospodarstvo. Komisija je menila, da se posojilo banke […] razlikuje od posojila IRA: (i) ker je refinanciralo transakcijo, ki jo je podjetje Crist sprva financiralo z lastnimi sredstvi, (ii) ker je bil znesek bančnega posojila […] bistveno nižji ter (iii) ker je posojilo IRA pomenilo višje tveganje v primerjavi s posojilom banke […], saj je znesek posojila IRA presegal lastna sredstva podjetja Crist in trajal bistveno dlje (pet let in tri mesece v primerjavi s tremi leti in osmimi meseci).

(29) V zvezi s poslovnim načrtom je Komisija ugotovila, da je v času odobritve posojila za podjetje Crist kljub na splošno stabilnemu finančnemu stanju veljal trileten trend negativnih neto poslovnih izidov. Glede na povezana tržna tveganja, morebitno presežno zmogljivostjo na trgu in dejstvo, da v času sprejetja ukrepa finančne krize še zdaleč ni bilo konec, je Komisija dvomila, da bi zasebni vlagatelj zagotovil zadevno financiranje.

(30) Nazadnje je Komisija brez poseganja v vprašanje, ali program kot takšen pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, izrazila dvome glede tega, ali je bilo podjetje Crist upravičeno do pomoči, ki jo je IRA zagotovila po programu, saj je bilo posojilo odobreno za naložbo v Gdynio, ki ni mogla imeti koristi od programa, saj ni ranljivo okrožje. Komisijo je zanimalo tudi, ali je bila intenzivnost financiranja podjetja Crist s strani agencije IRA v skladu z najvišjim pragom intenzivnosti, opredeljenim v programu (glej uvodno izjavo (15)). Posojilo IRA znaša 150 milijonov PLN (37,5 milijona EUR). Podjetje Crist je kupilo suhi dok za ceno 175 milijonov PLN (43,75 milijona EUR). Na podlagi navedenih vrednosti je intenzivnost posojila IRA znašala 86 %, kar je nad mejno vrednostjo iz programa. Zato je Komisija menila, da je bilo podjetje Crist z odobritvijo posojila IRA po programu morda deležno prednostne obravnave.

(31) Glede na navedeno je Komisija dvomila, da bi zasebni vlagatelj zagotovil zadevno financiranje podjetju Crist, in se odločila začeti formalni postopek preiskave.

IV. **PRIPOMBE POLJSKE**

(32) Poljski organi so navedli, da je bila pred sprejetjem odločitve o odobritvi posojila podjetju Crist opravljena obsežna ocena gospodarskega in finančnega stanja podjetja, njegovega finančnega načrta ter morebitnih tržnih referenc ter da iz nedvoumnih izidov te analize izhaja, da zadevno posojilo ustreza normalnim tržnim pogojem, ki predstavljajo pogoje, pod katerimi bi akter na trgu privolil v financiranje določene naložbe. Zato po mnenju Poljske posojilo IRA podjetju Crist ne pomeni državne pomoči.

1. **Obrestna mera**

(33) Poljska je pojasnila, da je bila pred odobritvijo posojila IRA opravljena trifazna ocena gospodarskega in finančnega stanja podjetja v skladu s standardi, ki veljajo na trgu komercialnih finančnih storitev za podjetja. Prva faza ocene je vključevala uvodno točkovanje kreditne zanesljivosti s strani neodvisnega zunanjega svetovalca, na podlagi česar je bilo ocenjeno, ali podjetje izpolnjuje pogoje za naslednjo fazo, tj. podrobnejšo oceno. V drugi fazi so bila ocenjena zadnja tri računovodska leta, vključno z napovedanimi poslovnimi izidi, analizo razmerij, količinskimi ukrepi, kot so razmerje likvidnosti, prihodki od premoženja, struktura kapitala, dobičkonosnost in razvoj, ter kakovostnimi ukrepi, kot so kakovost vodenja, stopnja odvisnosti na trgu in kakovost predlaganega zavarovanja. V zadnji fazi je bila določena stopnja razlike z uporabo matrike ter ob upoštevanju tveganj in predlagane stopnje zavarovanja, določenih na podlagi strokovne analize.

Bonitetna ocena podjetja Crist

(34) Poljska je ob sklicevanju na dinamiko poslovnih izidov podjetja Crist v obdobju 2006–2009 (glej tabelo 4) poudarila, da je bilo gospodarsko in finančno stanje podjetja v času, ko je zaprosilo za posojilo, glede na strokovno analizo dobro.

Tabela 4

Dinamika poslovnih izidov podjetja Crist v obdobju 2006–2009 (v milijonih PLN)

	2006	2007	Dinamika	2008	Dinamika	2009	Dinamika
Dobiček od prodaje	21,20	19,10	**90,09 %**	20,8	**108,90 %**	27,10	**130,29 %**
Dobiček iz poslovanja	20,90	20,80	**99,52 %**	19,50	**93,75 %**	25,80	**132,31 %**
Čisti dobiček	16,50	22,20	**134,55 %**	20,10	**90,54 %**	15,50	**77,11 %**
Amortizacija	1,97	2,40	**121,83 %**	3,30	**137,50 %**	4,20	**127,27 %**
Finančni presežek	18,47	24,60	**133,19 %**	23,40	**95,12 %**	19,70	**84,19 %**
Prihodki od prodaje	228,75	323,41	**141,38 %**	361,06	**111,64 %**	383,77	**106,29 %**

(35) Poslabšanje neto finančnih izidov v letih 2008 in 2009 je po pojasnilih Poljske posledica spremembe poslovnega modela, tj. sprejemanja pogodb višje vrednosti z višjo dobičkonosnostjo, za katere je značilno dolgo obdobje zaključevanja, in sicer do 12–15 mesecev. To pomeni, da je najvišji finančni dobiček ustvarjen ob zaključku izdelka in njegovem prenosu pogodbeniku.

(36) Oceno poslovnega načrta, ki ga je predstavilo podjetje Crist, je opravila agencija IRA, in sicer na številnih stopnjah. Poljska je pojasnila, da je bil načrt razvit v sodelovanju z […], njegovo analizo je izvedel […] (v nadaljnjem besedilu: […]), podroben pregled dokumenta, vključno s predpostavkami in pričakovanimi učinki, pa so opravili strokovnjaki IRA. Poljski organi so ugotovili, da je bilo mnenje o dokumentu na vsaki stopnji pozitivno, in navedli, da je bila njegova natančnost potrjena s poslovnimi izidi, ki jih je podjetje Crist dejansko doseglo in so v skladu z napovedanimi vrednostmi ali jih celo presegajo. Poljska je pojasnila tudi, da so bile ugodne finančne napovedi, ki jih je predstavilo podjetje Crist, verodostojne in potrjene s sklenjenimi pogodbami.

(37) V zvezi z dobičkonosnostjo naložbe je Poljska predložila podrobno razlago izračunanih razmerij na podlagi denarnega toka, neto sedanje vrednosti in notranje stopnje donosa, pri čemer so se vsa razmerja izkazala kot visoka. Neto sedanja vrednost projekta, ki zajema nakup suhega doka za ceno 150 milijonov PLN, je znašala […] milijonov PLN, medtem ko je notranja stopnja donosa znašala […] %. Poljska je še dodala, da so finančna razmerja za navedeno transakcijo, kljub temu da je bil suhi dok na koncu kupljen za 175 milijonov PLN, še vedno zelo visoka (neto sedanja vrednost v višini […] milijonov PLN in notranja stopnja donosa v višini […] %).

(38) Na podlagi navedene analize je IRA določila bonitetno oceno podjetja po svojem tristopenjskem notranjem sistemu ocenjevanja. Za podjetje Crist je bilo ocenjeno, da predstavlja povprečno kreditno tveganje ter da so zanj značilni dobra finančna zanesljivost, zadostna zmožnost odplačevanja finančnih obveznosti v daljšem časovnem obdobju in povečana odpornost na dolgotrajnejše neugodne gospodarske razmere. Poljska je navedla, da je izid metode, ki jo je uporabila IRA, v skladu s Sporočilom Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj ([8]) (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o referenčni obrestni meri). Za podatke, ki so bili na voljo agenciji IRA, je bilo ocenjeno, da ustrezajo bonitetni kategoriji BBB (dobra) po opredelitvi bonitetne agencije EuroRating, vendar je Poljska za vsak primer obdržala bonitetno oceno BB za namene preverjanja izida uporabe sporočila o referenčnih obrestnih merah.

Zavarovanje

(39) Poljski organi so navedli, da je podjetje Crist kot zavarovanje zagotovilo: registrirano zastavno pravico na 100 % delnic podjetja Crist, hipoteko na nepremičnino (del območja 2 ladjedelnice), registrirano zastavno pravico na številnih premičninah, ki so del območja 2 ladjedelnice, neizpolnjeni račun, ki ga je podpisalo podjetje Crist, izjavo podjetja Crist o prostovoljni privolitvi v izvrševanje ter izjave vseh delničarjev podjetja Crist o njihovi prostovoljni privolitvi v izvrševanje.

(40) Poljska je predložila strokovni oceni delnic podjetja Crist, ki ju je opravil […] z uporabo dveh metod, in sicer metode vrednotenja na podlagi premoženja (metoda

([8]) UL C 14, 19.1.2008, str. 6.

prilagojene čiste vrednosti premoženja) z dne 29. julija 2010 in metode vrednotenja na podlagi prihodkov (pristop z diskontiranimi denarnimi tokovi in prilagojeno sedanjo vrednostjo) z dne 1. avgusta 2010. Izidi teh dveh ocen so se bistveno razlikovali. Pri prvi metodi je vrednost znašala […] milijonov PLN, medtem ko je pri drugi metodi znašala skoraj […] milijonov PLN. Hkrati je v ločenem dokumentu z dne 3. avgusta 2010, ki so ga predložili poljski organi, […] dokazal, da je vrednost na podlagi metode prilagojene čiste vrednosti premoženja bližja likvidacijski vrednosti podjetja in ne odraža dejanske vrednosti podjetja Crist (zlasti lastniškega kapitala). […] je sklenil, da bi bilo treba za dejansko vrednost šteti […] milijonov PLN.

(41) V zvezi z vrednostjo drugega elementa zavarovanja, tj. hipoteke na nepremičnino, je Poljska predložila neodvisno strokovno oceno z dne 4. marca 2009, v kateri je bila tržna vrednost dela premoženja ocenjena na 169,5 milijona PLN (ali 84,7 milijona PLN v prisilni prodaji). Poleg tega je IRA januarja 2011 zahtevala neodvisno strokovno oceno po transakciji, ki je bila predložena Komisiji in v kateri je bila vrednost nepremičnine pod hipoteko določena na […] milijonov PLN.

(42) Poljska je v odgovor na dvome Komisije glede tega, ali je ceno, ki jo je podjetje Crist plačalo za suhi dok v tretjem razpisnem krogu (175 milijonov PLN), mogoče uporabiti kot približek za vrednost navedenega zavarovanja, predlagala možnost, da bi se kot tržna vrednost štela protiponudba v višini 166 milijonov PLN, ki jo je takrat oddal drugi tekmec v razpisu, tj. podjetje Patia.

(43) Poleg tega je po navedbah Poljske vrednost zavarovanja dodatno okrepljena zaradi raznolikosti njegovih sestavnih delov (nepremičnine, premičnine in finančno premoženje) ter dejstva, da elementi, ki predstavljajo zavarovanje, pred odobritvijo posojila niso bili deležni nobene obremenitve.

(44) Poljski organi so povzeli, da na podlagi različnih ocen skupna vrednost zavarovanja posojila znaša približno med […] milijoni PLN in […] milijoni PLN (glej tabelo 5). IRA je za namene notranje bonitetne ocene zavarovanje podjetja Crist ocenila kot zmerno (glej tabelo 3). V zvezi s pravili iz sporočila o referenčni obrestni meri (glej tabelo 6) so poljski organi navedli, da skupna vrednost zavarovanja v skladu s tržno vrednostjo znaša […] milijonov PLN ([9]) in predstavlja […] % odobrenega posojila. Ta stopnja zavarovanja znatno presega stopnjo zneska posojila in ustreza kategoriji „visokega zavarovanja“, kot je opredeljeno v sporočilu o referenčni obrestni meri, saj je pričakovana izguba ob neplačilu posojila enaka 0.

Tabela 5

Vrednosti elementov zavarovanja glede na uporabljene metode vrednotenja

			Element zavarovanja in metoda vrednotenja	
			Delnice podjetja Crist Metoda vrednotenja na podlagi premoženja (Metoda prilagojene čiste vrednosti premoženja)	Delnice podjetja Crist Metoda vrednotenja na podlagi prihodkov (Prilagojena sedanja vrednost)
		Vrednost (PLN)	[…]	[…]
Element zavarovanja in metoda vrednotenja	Območje 2 ladjedelnice Metoda tržne vrednosti (na podlagi prihodkov)	169 471 000	**SKUPAJ:** […]	**SKUPAJ:** […]
	Območje 2 ladjedelnice Vrednost v prisilni prodaji	84 735 500	**SKUPAJ:** […]	**SKUPAJ:** […]
	Območje 2 ladjedelnice Metoda tržne vrednosti (na podlagi prihodkov)	180 439 000	**SKUPAJ:** […]	**SKUPAJ:** […]
	Območje 2 ladjedelnice Vrednost zadnje protiponudbe	166 000 000	**SKUPAJ:** […]	**SKUPAJ:** […]

([9]) Delnice podjetja Crist po metodi vrednotenja na podlagi prihodkov, ocenjene (s strani strokovnjaka) na […] milijonov PLN, in hipoteka na nepremičnino (del območja 2 ladjedelnice), ocenjena s strani strokovnjaka na 169,5 milijona PLN.

(45) Poljski organi so predložili tudi poročilo […], ki je bilo pripravljeno maja 2012, tj. po transakciji. Poročilo med drugim vsebuje pregled ocen […], ki so bile na voljo agenciji IRA v času transakcije. Poljska opozarja na kritiko ocene čiste vrednosti premoženja, saj […] ni vključil nobene ocene neopredmetenih sredstev, kot so med drugim zaostanki pri pogodbah, odnosi s strankami in delovna sila, ki bi lahko imela znatne vrednosti in bi povišala izide ocene. […] ugotavlja, da je v navedeni oceni vrednost kapitala podjetja Crist znatno prenizko ocenjena. V zvezi z metodo vrednotenja na podlagi prihodkov Poljska ugotavlja, da je […] prišel do podobnih vrednosti kot […] (tj. približno […] milijonov PLN).

Obrestna mera

(46) IRA je za namene odobritve posojila kreditno tveganje podjetja in stopnjo zagotovljenega zavarovanja ocenila kot zmerno. IRA je zato posojilo odobrila po obrestni meri 6,81 %, izračunani kot vsota izhodiščne obrestne mere (trimesečne obrestne mere WIBOR (3,81 %) in 1,2 %) in obrestne marže, kot je izhajala na podlagi matrike, prikazane v tabeli 3, tj. 1,8 %.

(47) Poleg izračunov IRA je Poljska na podlagi svojih notranjih pravil predložila nadaljnja pojasnila z uporabo metode za določanje približka, določene v sporočilu o referenčni obrestni meri (glej tabelo 6).

Tabela 6

Razlike pri posojilu v bazičnih točkah glede na sporočilo o referenčni obrestni meri

	Zavarovanje		
Bonitetna kategorija	Visoko	Običajno	Nizko
Zelo dobra (AAA-A)	60	75	100
Dobra (BBB)	75	100	220
Zadovoljiva (BB)	100	220	400
Šibka (B)	220	400	650
Slaba/Finančne težave (CCC in manj)	400	650	1 000

(48) Poljska je navedla, da ob upoštevanju referenčne obrestne mere, ki jo je Komisija objavila za Poljsko (4,49 %), bonitetne kategorije podjetja Crist (BB) in visoke stopnje zavarovanja (glej uvodno izjavo (44)) obrestna mera za posojilo ne bi smela biti nižja od 5,49 %. Zato je Poljska poudarila, da je obrestna mera v višini 6,81 %, ki jo je uporabila IRA, za 132 bazičnih točk višja od referenčne obrestne mere, opredeljene v sporočilu o referenčni obrestni meri, tj. 5,49 %.

(49) Poročilo […], ki ga je predložila Poljska, vsebuje podrobno oceno bonitetne stopnje podjetja Crist v času transakcije na podlagi dveh različnih strokovnih pristopov. Bonitetne modele je razvil […] na podlagi točkovalnih/bonitetnih modelov, ki jih uporabljajo komercialne banke. V poročilu je bonitetna ocena podjetja Crist ocenjena znotraj razpona (BB-B). […] kljub temu meni, da je obrestna mera zadostna glede na visoko vrednost elementov zavarovanja, ki ocenjeni skupaj kažejo na visoko zavarovanje.

2. **Referenčno merilo**

(50) Poljski organi so obvestili Komisijo, da posojilo banke […] ni bila edina podlaga za določitev končne stopnje obrestne mere za podjetje Crist, saj je bila ta izvedena predvsem na podlagi notranjega sistema ocenjevanja. Poljska je kljub razlikam pri posojilih navedla, da sta v zvezi z obrestnimi merami obe instituciji, tj. IDA in banka […], prišli do podobnih ugotovitev.

(51) Poljska je kot splošno pripombo navedla tudi, da je glede na visoko vrednost zadevnega posojila (150 milijonov PLN) na poljskem trgu praktično nemogoče najti ustrezno referenčno merilo za posojilo, ki je bilo odobreno podjetju Crist. Poljska je ob sklicevanju na sodbo Sodišča prve stopnje v zadevi T-296/97, *Komisija proti Alitalia*, trdila, da bi bilo treba morebitno prednost podjetja Crist oceniti na podlagi podobnega in ne enakega posojila.

(52) Poljska je predložila primerjavo obeh kreditov (glej tabelo 7) in opozorila, da sta bili obe posojili odobreni leta 2010, da je bila obrestna mera banke […] še nižja (6,68 % v primerjavi z obrestno mero IRA v višini 6,81 %) in da je odločitev banke […] vključevala višje tveganje. Posledično po mnenju poljskih organov navedena transakcija predstavlja pomembno referenčno točko.

Tabela 7

Primerjava posojil banke […] in IRA podjetju Crist

	Posojilo banke […]	Posojilo IRA
Znesek	[…] PLN	150 000 000 PLN
Datum odobritve	18.2.2010	14.9.2010
Trajanje kredita	3 leta, 10 mesecev	5 let, 3 mesece
Obrestna mera	6,62 %	6,81 %
Vrednost zavarovanja	[…] PLN	[…] PLN

	Posojilo banke […]	Posojilo IRA
Možnosti razvoja (1)	[…] PLN	[…] PLN
Dodatna tveganja	Pomanjkanje gotovosti glede tega, ali bo suhi dok (območje 2 ladjedelnice) kupljen in proizvodna linija zaključena	Posojilo, odobreno za nakup suhega doka (območje 2 ladjedelnice) kot zaključek proizvodne linije

(1) Vrednost sklenjenih pogodb v času podpisa finančne pogodbe.

(53) V zvezi s kreditnim tveganjem je Poljska navedla, da sta odločitvi banke […] in IRA temeljili na istem poslovnem načrtu, v katerem je bil predviden nakup območij 1 in 2 ladjedelnice. Zato je bilo tveganje v zvezi z zaključkom obrata višje pred prvo transakcijo (čeprav je banka […] refinancirala le transakcijo, ki jo je podjetje Crist prvotno krilo iz lastnih sredstev). Z odločitvijo o posojilu IRA, ki je omogočila nakup območja 2 ladjedelnice, je bila dejansko zagotovljena izvedba nove poslovne strategije podjetja Crist, v kateri podjetje preusmerja svojo poslovno dejavnost iz tradicionalnega ladjedelništva v sektor obnovljivih virov energije na morju. Poleg tega je Poljska izpostavila, da je bil kredit banke […] podjetju Crist odobren, preden je podjetje Crist podpisalo zelo dobičkonosno pogodbo s podjetjem Beluga Hochtief z najvišjo transakcijsko vrednostjo v zgodovini podjetja Crist (v višini […] milijonov EUR), ki je dodatno izboljšala kreditno sposobnost podjetja v času odločitve o posojilu IRA.

(54) Vendar so poljski organi poudarili tudi, da je IRA v času odobritve posojila temeljito preučila dodatne informacije. Poljska je na primer izpostavila, da je bilo podjetje Crist poleg agencije IRA in banke […] v dobrih in dolgotrajnih odnosih s številnimi drugimi finančnimi institucijami, ki so zagotavljale financiranje njegovih dejavnosti ([10]). To pomeni, da je bilo podjetje v času odločitve o posojilu zmožno zbirati finančna sredstva na kapitalskem trgu. Poljska je v ta namen predložila seznam kreditnih in jamstvenih omejitev podjetja Crist v posameznih finančnih institucijah v času transakcije.

(55) Nazadnje so poljski organi opozorili Komisijo na tabelo obrestnih mer poljske državne banke, objavljeno septembra 2010, ki vsebuje seznam povprečnih obrestnih mer za nova posojila za podjetja v PLN, ki se redno objavlja. Iz navedene preglednice izhaja, da je bila povprečna obrestna mera za kredite, višje od 4 milijonov PLN in s spremenljivostjo obrestne mere, ki ne presega 3 mesecev (kot v primeru podjetja Crist), enaka 5,4 %, tj. manjša kot obrestna mera, ki jo je IRA zaračunala podjetju Crist.

([10]) Podjetje Crist je imelo koristi od številnih drugih zunanjih zasebnih virov financiranja. Ti vključujejo kredite in jamstva […], […][…], […], […], […] in […] v višini več kot […] milijonov PLN leta 2010 ter v višini več kot […] milijonov PLN leta 2011.

3. **Poslovni načrt**

(56) Poljski organi so Komisiji predložili poslovni načrt podjetja Crist (v nadaljnjem besedilu: poslovni načrt). Poljska je obvestila Komisijo, da se je IRA pred odobritvijo posojila podjetju Crist posvetovala s trgovinskima partnerjema podjetja ([…] in […]) in zasebnimi bankami, pri čemer je prejela odgovore, ki so potrdili finančno stabilnost podjetja Crist. Poljski organi so Komisiji predložili te potrditvene dopise zasebnih bank, vključno z analizo izvajanja poslovne strategije podjetja Crist, ki jo je izvedel […] in je zajemala obdobje pred odločitvijo IRA o odobritvi posojila.

(57) V poslovnem načrtu je bilo predvideno, da bo neto sedanja vrednost naložbenega projekta znašala […] milijonov PLN ([…] milijonov EUR), notranja stopnja donosa pa […] %. Te ocene so temeljile na predpostavki, da bo podjetje za suhi dok plačalo 150 milijonov PLN. Poljska je v odgovor na ugotovitev Komisije iz odločitve o začetku postopka, da je na koncu dejanska cena, ki je bila plačana, znašala 175 milijonov PLN, predložila analizo, ki jo je izvedel […]. Iz nje je na podlagi informacij, ki so bile na voljo v času transakcije, razvidno, da neto sedanja vrednost naložbe znaša […] milijonov PLN, notranja stopnja donosa pa […] %. […] še dodaja, da na podlagi sedanjega znanja neto sedanja vrednost ustreza […] milijonom PLN, notranja stopnja donosa pa […] %.

(58) Isto poročilo vsebuje pregled stanja podjetja Crist na trgu in njegovih možnosti razvoja. V poročilu je navedeno, da je podjetje Crist spremenilo svoj proizvodni profil iz tradicionalnega ladjedelništva v prilagojena plovila, ploščadi in gradbene elemente na morju. S to poslovno strategijo je podjetje Crist zavzelo nišni položaj, v katerem lahko sodeluje v načrtovanih projektih v Severnem morju in ki mu zagotavlja številne priložnosti za dinamično rast. […] ugotavlja, da podjetje deluje v sektorju z znatnim potencialom za rast.

(59) Poljska je navedla, da je IRA na podlagi strokovne analize poslovnega načrta ugotovila: da je podjetje kljub gospodarski krizi, ki poteka od leta 2008, v zadnjih treh letih zabeležilo pozitivne finančne izide, da vrednost podpisanih in izpogajanih pogodb kaže na hiter razvoj podjetja ter da so ocene finančnih napovedi pozitivne in kažejo na sposobnost podjetja, da odplača posojilo.

(60) Nazadnje so poljski organi ugotovili, da je podjetje s čistim dobičkom v višini 12,6 milijona PLN (2,8 milijona EUR) leta 2010 in 31,6 milijona PLN (7,03 milijona EUR) leta 2011 ustvarilo neto poslovni izid, ki je […]krat presegel vrednosti, predvidene v poslovnem načrtu. Podobno je bilo ugotovljeno tudi, da je bila bilančna vsota podjetja konec leta 2011 za približno […] % višja od načrtovane.

4. **Prednostna obravnava podjetja**

(61) V zvezi z domnevno prednostno obravnavo podjetja Crist s strani IRA so poljski organi najprej pojasnili, da je bilo podjetje upravičeno do sredstev iz programa, saj so sedež in dve poslovni središči podjetja Crist v Gdansku. Naložba v Gdynio, ki sicer ne izpolnjuje pogojev za takšna sredstva, ni vplivala na prerazporeditev dejavnosti podjetja, temveč na geografsko širitev dejavnosti podjetja Crist.

(62) V zvezi s stopnjo financiranja je Poljska ponovno potrdila, da stopnja financiranja naložbe podjetja Crist iz sklada IRA ni presegala 80-odstotne mejne vrednosti, predvidene v programu. Poljska je izjavila, da so načrtovani skupni stroški naložbenega programa podjetja Crist znašali 188,2 milijona PLN ter so obsegali njegov nakup suhega doka (območje 2 ladjedelnice) in območja za sestavljanje ladijskih trupov (območje 1 ladjedelnice). Poljska je pojasnila, da obe naložbi spadata pod isto proizvodno linijo, ki je podjetju Crist omogočila učinkovito usmeritev v trg obnovljivih virov energije in trg gradbeništva na morju. Podjetje Crist je lahko le s pomočjo celotnega naložbenega programa spremenilo svoj poslovni model iz tradicionalnega ladjedelništva v prilagojena plovila, ploščadi in gradbene elemente za vetrne elektrarne na morju.

(63) Zato razmerje intenzivnosti med celotno naložbo podjetja Crist (213,2 milijona PLN ([11])) in posojilom IRA (150 milijonov PLN) ustreza 70 %, tj. precej pod 80-odstotno mejno vrednostjo, določeno v programu.

(64) Nenazadnje je Poljska trdila, da je program, iz katerega je bilo financirano posojilo za podjetje Crist, komercialne narave in ne pomeni pomoči. Poljska je navedla, da odločitve IRA o financiranju nekaterih projektov ocenjujejo na komercialni ravni strokovnjaki, ki imajo izkušnje iz največjih finančnih institucij na Poljskem.

V. **OCENA**

1. **Obstoj državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU**

(65) V skladu s členom 107(1) PDEU je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli oblika pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, če vpliva na trgovino med državami članicami.

(66) Opis nacionalnega ukrepa kot državne pomoči predpostavlja, da so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji: (1) ukrep zagotavlja prednost iz državnih sredstev; (2) prednost je izbirna; ter (3) ukrep izkrivlja ali bi lahko izkrivljal konkurenco in lahko vpliva na trgovino med državami članicami.

1.1 *Obstoj prednosti*

(67) Da bi se ugotovilo, ali ukrep v preiskavi pomeni pomoč, je treba določiti, ali je podjetje Crist pridobilo gospodarsko prednost, ki je ne bi pridobilo pod normalnimi tržnimi pogoji, tj. pogoji, pod katerimi bi zasebni vlagatelj zagotovil financiranje podjetju Crist.

Obrestna mera

(68) Da bi Komisija ugotovila, ali je ukrep v preiskavi združljiv s preizkusom zasebnega vlagatelja, je ocenila, ali bi na podlagi informacij, ki so bile na voljo IRA v času sprejetja odločitve, zasebni upnik podjetju Crist odobril podoben kredit.

(69) Kot je navedeno v uvodni izjavi (33) in nadaljnjih uvodnih izjavah, je Poljska obvestila Komisijo, da je IRA pred odobritvijo posojila v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki izvedla podrobno oceno gospodarskega in finančnega stanja podjetja Crist, na podlagi katere je bila določena bonitetna ocena podjetja Crist. IRA je na podlagi svojega notranjega sistema določila bonitetno oceno podjetja Crist kot zmerno, kar po navedbah Poljske za namene uporabe sporočila o referenčni obrestni meri ustreza vsaj kategoriji BB (zadovoljiva).

(70) V zvezi z zavarovanjem je Poljska predložila vse strokovne ocene in podrobna pojasnila glede vsakega elementa, ki predstavlja del zavarovanja posojila (glej uvodne izjave (39) do (45)). Na podlagi navedenih ocen, ki so pokazale, da bi bilo treba kot vrednost zastavne pravice na delnice obdržati […] milijonov PLN in da bi bilo znesek v presežku […] milijonov PLN mogoče pripisati hipoteki na suhi dok, ter ob upoštevanju pogoja iz programa, da mora zavarovanje predstavljati vsaj 150 % financiranja, je IRA zavarovanje podjetja Crist določila kot zmerno, kar je zagotavljalo dobro kritje za kreditno tveganje. Kljub temu je Poljska navedla, da je bil ta pristop preudaren in da ocene zavarovanja, ki so jih izvedli neodvisni strokovnjaki, kažejo na visoko vrednost zavarovanja.

([11]) To vključuje 38,2 milijona PLN za območje 1 ladjedelnice in 175 milijonov PLN za območje 2 ladjedelnice.

(71) Nenazadnje, na podlagi zmerne stopnje tveganja in zavarovanja je bilo posojilo IRA odobreno po obrestni meri 6,81 %, izračunani kot vsota izhodiščne obrestne mere (trimesečne obrestne mere WIBOR in 1,2 %) in obrestne marže v višini 1,8 % (glej tabelo 3). Poljska je navedla, da je ta obrestna mera presegala minimalno obrestno mero, kot bi bila izračunana v skladu s sporočilom o referenčni obresti meri (glej tabelo 6 in uvodne izjave (46) do (49)). Komisija ugotavlja, da Poljska za svoje izračune sicer uporablja „visoko zavarovanje“, vendar izjava drži tudi, če se uporabi „zmerno“ (ali običajno) zavarovanje, kot ga je ocenila IRA, in sicer izhodiščna obrestna mera in 220 bazičnih točk oziroma 6,69 %.

(72) Komisija na splošno opozarja, da so bili njeni predhodni dvomi glede stopnje obrestne mere iz odločitve o začetku postopka predvsem posledica pomanjkanja dokazov o bonitetni oceni podjetja in stopnji zavarovanja. V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da je Poljska v odgovoru na odločitev o začetku postopka zagotovila ustrezne informacije, ki jih je imela IRA na voljo pred odobritvijo posojila. Poleg tega je Poljska predložila tudi naknadno oceno nepremičnine pod hipoteko in naknadno poročilo, ki ga je pripravil […] in je temeljilo na informacijah, ki so bile na voljo v času sprejetja odločitve o odobritvi posojila.

(73) V zvezi z zavarovanjem se je Komisija pri oceni osredotočila na to, ali so bile strokovne ocene izvedene na konservativen način, tako da bi zasebni vlagatelj sprejel ponujeno zavarovanje. V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da se ocene delnic podjetja Crist znatno razlikujejo glede na uporabljeno metodo (glej uvodno izjavo (40)). Poleg tega Komisija poudarja kritiko […] glede ocene čiste vrednosti premoženja v višini […] milijonov PLN, ki ne upošteva številnih pomembnih dejavnikov (glej uvodno izjavo (45)), kar posledično vpliva na prenizko ocenjeno vrednost kapitala podjetja Crist. Komisija nazadnje ugotavlja, da sta […] in […] v svoji oceni na podlagi metode prilagojene sedanje vrednosti oba prišla do enake ugotovitve (tj. da je bila ocenjena vrednost v višini približno […] milijonov PLN) in da oba neodvisna strokovnjaka menita, da bi bilo treba navedeno metodo obravnavati kot bolj reprezentativno. Poljska je poleg predložitve teh ocen Komisiji predlagala, da se kot približek za vrednost zavarovanja za suhi dok uporabi vrednost protiponudbe v višini 166 milijonov PLN, ki jo je podjetje Patia oddalo v času tretjega razpisnega kroga. Komisija ugotavlja, da takšen približek dejansko predstavlja vrednost, ki jo je bil tekmec podjetja Crist pripravljen plačati za suhi dok v primeru prisilne prodaje navedenega premoženja.

(74) Komisija, ne da bi zavzela stališče glede tega, katero od poročil bi bilo treba obdržati, ugotavlja, da je IRA imela na voljo različne ocene kakovosti ponujenega zavarovanja, pri čemer so le najbolj pesimistične ocene predstavljale manj kot 150 % odobrenega posojila, in strokovna priporočila, ki so kazala na to, da je zavarovanje zadostovalo za kritje kreditnega tveganja.

(75) V zvezi z bonitetno oceno podjetja je Komisija kritično ocenila aktualne dokaze, ki jih je predložila Poljska in ki so bili na voljo agenciji IRA pred odločitvijo o odobritvi posojila. Komisija ugotavlja, da je IRA v svoji notranji strokovni analizi bonitetne ocene izvedla celovito analizo razmerij v zvezi s podjetjem Crist, ki so vključevala likvidnost, promet, strukturo premoženja in kapitala ter dobičkonosnost. Poleg tega je ocena IRA zajemala tudi elemente, kot so analiza denarnega toka, finančne napovedi, učinkovitost naložbe, prag dobička in ranljivost projekta zaradi zunanjih dejavnikov, kot sta obrestna mera ali menjalni tečaj.

(76) Komisija upošteva tudi poročilo […]. Čeprav je bilo navedeno poročilo pripravljeno po transakciji, vsebuje podrobno oceno bonitetne stopnje podjetja Crist in ponujenega zavarovanja ter temelji na istih informacijah, ki jih je imela IRA na voljo v času odobritve posojila. V poročilu je bonitetna ocena podjetja Crist ocenjena kot nekoliko nižja od ocene, ki jo je določila IRA (razpon BB-B). V zvezi z zavarovanjem je v poročilu navedeno, da je v oceni na podlagi premoženja, ki jo je opravil […], vrednost kapitala podjetja Crist znatno prenizko ocenjena. […] meni, da je metoda prilagojene sedanje vrednosti doslednejša in pogosteje uporabljena. […] na podlagi svoje analize bonitetne ocene podjetja Crist in vrednosti ponujenega zavarovanja ugotavlja, da obrestna mera posojila IRA ni bila nižja od tržne stopnje.

(77) Komisija je analizirala tudi, ali obrestna mera, ki jo je določila IRA; ustreza metodologiji za določanje referenčnih obrestnih mer, ki jih lahko Komisija uporabi kot približek za tržno stopnjo, kot je navedeno v sporočilu o referenčni obrestni meri. V skladu s sporočilom o referenčni obrestni meri je referenčna obrestna mera vsota razlike in osnovne obrestne mere, ki ustreza enoletni obrestni meri IBOR (tj. enoletni obrestni meri na denarnem trgu v zadevni državi članici). Razlika, ki se uporablja, je odvisna od bonitetne ocene zadevnega podjetja in zavarovanja (glej tabelo 6).

(78) Glede na to, da je osnovna obrestna mera na Poljskem za september 2010 znašala 4,49 % ([12]), bi bila obrestna mera posojila IRA (6,81 %) višja od referenčne obrestne mere, ki se uporablja, če bi bila v času odobritve posojila:

— bonitetna ocena podjetja Crist „šibka“ (B), zavarovanje pa „visoko“,

— če bi bila bonitetna ocena podjetja Crist „zadovoljiva“ (BB), zavarovanje pa vsaj „običajno“ ali

([12]) Izhodiščna obrestna mera na Poljskem za september 2010, izračunana v skladu s sporočilom o referenčni obrestni meri, je na voljo na spletni strani Komisije: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

— če bi bilo zavarovanje „nizko“, bonitetna ocena podjetja Crist pa vsaj „dobra“ (BBB).

V vseh treh primerih bi referenčna obrestna mera znašala 6,69 % (4,49 % in 2,20 %), tj. manj kot obrestna mera posojila IRA (6,81 %).

(79) Komisija na podlagi navedene analize meni, da je bila bonitetna ocena podjetja Crist v času odobritve posojila v najslabšem primeru „šibka“ (B). V zvezi z zavarovanjem slednje tudi v najslabšem primeru, tj. v vrednosti […] milijonov PLN, predstavlja več kot 100 % vrednosti posojila, zaradi česar Komisija meni, da je pričakovana izguba ob neplačilu posojila v razponu, ki ne presega 30 %, kar ustreza visoki stopnji zavarovanja, kot je opredeljeno v sporočilu o referenčni obrestni meri. Ob upoštevanju visokega zavarovanja posojila obrestna mera za posojilo v času transakcije v najslabšem primeru ne bi smela biti nižja od 6,69 % (tj. referenčne obrestne mere za Poljsko v višini 4,49 % in 2,20 %; glej tabelo 6). Posojilo IRA je bilo odobreno po višji obrestni meri (6,81 %).

(80) Nenazadnje, Komisija lahko na podlagi elementov, ki so ji bili predloženi, sklene, da je IRA z odločitvijo o odobritvi posojila podjetju Crist ravnala enako, kot bi ravnal zasebni upnik na podlagi razpoložljivih informacij, in uporabila obrestno mero, ki je ustrezala tržni stopnji.

Referenčno merilo

(81) Komisija je v odločitvi o začetku postopka podvomila v uporabo posojila banke […] kot referenčnega merila v tem primeru. Komisija je med drugim ugotovila, da se je posojilo banke […] razlikovalo od posojila IRA, saj je imelo veliko nižjo vrednost, in da je banka […] refinancirala samo transakcijo, ki jo je podjetje Crist prvotno krilo iz lastnih sredstev. Poleg tega je Komisija sprva menila, da je posojilo IRA pomenilo višje tveganje v primerjavi s posojilom banke […], saj je trajalo bistveno dlje kot posojilo, ki ga je zagotovila banka […].

(82) Kot je navedeno v uvodnih izjavah (50) do (55), so poljski organi ponovno potrdili svoje stališče, da je bilo primerno uporabiti posojilo banke […] kot referenčno merilo za posojilo IRA. Kljub temu je Poljska poudarila, da so bili pred odločitvijo o odobritvi posojila upoštevani tudi drugi elementi.

(83) Komisija ugotavlja, da je odločitev agencije IRA o odobritvi posojila podjetju Crist temeljila na zapleteni strokovni analizi finančnega in gospodarskega stanja podjetja, med katero je bila odkrita dobičkonosnost načrtovane naložbe, in da je predhodna odločitev neodvisne finančne institucije, tj. banke […], ki predstavlja zadevno referenčno merilo, služila kot dodatna referenca za agencijo IRA.

(84) Komisija upošteva tudi dejstvo, da je nakup suhega doka s strani podjetja Crist pomenil zaključek proizvodne linije in da ga je zato mogoče obravnavati kot manj tvegan korak pri uresničitvi poslovne strategije kot tisti, v zvezi s katerim je bilo odobreno posojilo banke […]. Ko je bilo posojilo banke […] odobreno, ni bilo samoumevno, da bo podjetje Crist lahko zaključilo zadnji korak v načrtovani naložbi, tj. nakup suhega doka. Poleg tega Komisija ugotavlja, da je bil v obdobju med obema posojiloma s podpisom največje pogodbe v zgodovini podjetja Crist (v vrednosti […] milijonov EUR) položaj podjetja okrepljen v primerjavi s časom, ko je bilo odobreno posojilo banke […].

(85) Komisija nazadnje ugotavlja, da je v finančnem sektorju vladalo pozitivno mnenje glede finančnega potenciala podjetja Crist in njegove zmogljivosti ustvarjanja prihodkov, kar dokazujejo tudi številni zunanji viri financiranja, od katerih je imelo podjetje koristi v času odobritve posojila IRA.

(86) Ker so bili dvomi, izraženi v odločitvi o začetku postopka, obravnavani, Komisija meni, da pogoji posojila banke […] in dejstvo, da je imelo podjetje Crist dostop do drugih virov zunanjega financiranja, podpirajo ugotovitev, da bi zasebni upnik zagotovil podjetju Crist posojilo pod podobnimi pogoji kot pri posojilu IRA.

Poslovni načrt

(87) V odločitvi o začetku postopka je bilo navedeno, da so računovodski izkazi kljub na splošno stabilnemu finančnemu stanju podjetja Crist v času odobritve posojila IRA kazali trileten trend slabšanja neto poslovnih izidov, pri čemer je bila na trgu značilna presežna zmogljivost. Komisija je sprva dvomila, da bi zasebni vlagatelj zagotovil financiranje glede na zadevna tržna tveganja in dejstvo, da finančne krize v času sprejetja ukrepa še zdaleč ni bilo konec.

(88) Kot je navedeno v uvodnih izjavah (56) do (60), je Poljska predložila dodatna pojasnila o elementih, ki so prispevali k odločitvi agencije IRA o kreditu. Ti so med drugim vključevali trifazno analizo finančnega stanja podjetja, ki je pokazala dobro kreditno sposobnost, in neodvisno analizo, ki jo je izvedel […]. Poljska je poudarila, da je bila donosnost naložbe na podlagi čiste sedanje vrednosti in notranje stopnje donosa visoka.

(89) Komisija je pregledala oceno, ki jo je Poljska zagotovila o dobičkonosnosti naložbe podjetja Crist in ki kaže, da zadevne finančne vrednosti kljub temu, da je podjetje Crist na koncu moralo plačati višjo ceno za suhi dok, kot je bilo prvotno predvideno (tj. 175 milijonov PLN), ostajajo visoke (neto sedanja vrednost naložbe na podlagi informacij, ki so bile na voljo v času transakcije, znaša […] milijonov PLN, notranja stopnja donosa pa […] %). Z vidika zasebnega vlagatelja ti izidi kažejo na to, da je imelo podjetje Crist stabilen poslovni načrt in da je na podlagi svoje naložbe imelo možnost skleniti nove pogodbe v hidroinženirskem sektorju. Vrednost podpisanih pogodb je dejansko kazala na hiter razvoj podjetja.

(90) Komisija ugotavlja, da so prodaja in operativne dejavnosti podjetja kazale močno pozitivno dinamiko. Poleg tega so poljski organi pojasnili, da je bilo poslabšanje neto poslovnih izidov, ki je zadevalo le dve leti (2008 in 2009; glej tabelo 4), povezano z novo poslovno strategijo podjetja Crist. S tem so dvomi v zvezi s splošno pozitivno oceno finančnih izidov podjetja Crist ublaženi.

(91) V zvezi z dvomi, izraženimi zaradi presežne zmogljivosti na trgu, Komisija ugotavlja, da je tradicionalna ladjedelniška industrija morda res soočena s presežno zmogljivostjo, vendar je podjetje Crist v skladu s svojo novo strategijo, določeno v poslovnem načrtu, ki je bil na voljo agenciji IRA za namene odobritve posojila, med […] % prihodkov leta 2009 in […] % prihodkov leta 2011 ustvarilo na trgih, ki ne zadevajo tradicionalnega ladjedelništva (glej tabelo 1). Struktura prihodkov podjetja Crist in informacije o možnostih razvoja inženirstva na področju vetrnih elektrarn na morju, na katerem je podjetje večinoma dejavno, kažejo na potencial za razvoj in sorazmerno nizko tveganje za zasebne vlagatelje.

(92) Komisija na podlagi navedenega ugotavlja, da so poslovne informacije, ki so bile na voljo v času transakcije, vsebovale zadostne elemente, da bi lahko zasebni vlagatelj sprejel enako odločitev kot IRA.

(93) To oceno podpirajo finančni izidi podjetja Crist za obdobje 2010–2011, ki jih je kot sestavni del poslovnega načrta zdaj mogoče naknadno oceniti. Čeprav je podjetje leta 2010 uresničilo le […] % svojih napovedi prodaje, so bili načrtovani donos prodaje in stopnje čistega dobička preseženi, pri čemer je čisti dobiček, ki ga je ustvarilo podjetje Crist, znašal 12,6 milijona PLN in je bil […]krat višji od čistega dobička, načrtovanega za navedeno leto. Leta 2011 so se poslovni izidi podjetja dodatno izboljšali, saj je bila stopnja prodaje za […] % višja od načrtovane, medtem ko je ustvarjeni čisti dobiček presegel napoved za […] %. Bilančna vsota podjetja je bila konec leta 2010 za […] % višja od načrtovane, konec leta 2011 pa za […] %.

Prednostna obravnava podjetja

(94) Komisija je v odločitvi o začetku postopka izrazila dvome glede tega, ali so bili nekateri pogoji iz programa upoštevani, ter zlasti, ali je bilo podjetje Crist upravičeno po programu in ali je bila pri posojilu upoštevana mejna vrednost intenzivnosti, določena v programu (glej uvodno izjavo (15)).

(95) Komisija upošteva pojasnilo poljskih organov, da je bilo podjetje upravičeno do financiranja po programu in da stopnja financiranja naložbe podjetja Crist iz sklada IRA ni preseglo 80-odstotne mejne vrednosti iz programa (glej uvodne izjave (61) do (64)). V zvezi z drugo točko je Komisija preverila, da je bila mejna vrednost, kot je opisana s strani poljskih organov, upoštevana tudi na podlagi informacij, ki so bile na voljo agenciji IRA v času sprejetja odločitve o odobritvi posojila: financiranje v višini 150 milijonov PLN za celotno naložbo v vrednosti 188,2 milijona PLN ([13]) pomeni intenzivnost pomoči v višini 79,7 %.

(96) Komisija na podlagi teh pojasnil meni, da so bili dvomi glede tega, ali bi zasebni vlagatelj odobril posojilo, ublaženi.

1.2 *Sklepna ugotovitev o prednosti*

(97) Komisija je na podlagi navedenih ugotovitev sklenila, da podjetje glede na pogoje, pod katerimi je bilo odobreno posojilo IRA, ni pridobilo nobene neupravičene prednosti. Komisija zlasti meni, da (i) so bile informacije, ki so bile na voljo agenciji IRA, takšne, da bi zasebni vlagatelj sprejel enako odločitev, in da (ii) obrestna mera posojila IRA podjetju Crist ustreza tržni stopnji.

(98) Ker so elementi, ki kažejo na obstoj državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU, kumulativni, je odsotnost katerega koli od njih odločilna. Zato ni treba analizirati drugih elementov iz uvodne izjave (66) –

([13]) IRA takrat ni mogla vedeti, da bo celotna naložba dejansko znašala 25 milijonov PLN več, kot je bilo predvideno (tj. 213,2 milijona PLN namesto 188,2 milijona PLN zaradi zvišanja cene, plačane za suhi dok).

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Ukrep, ki ga je Republika Poljska izvedla v korist podjetja Crist S.A. v obliki posojila v višini 150 milijonov PLN in po obrestni meri v višini 6,81 %, ne pomeni državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Republiko Poljsko.

V Bruslju, 25. julija 2012

Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik